

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1639/2022
22.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јовановић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „ Јован Поповић“ из Новог Сада, коју заступа Државно правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 762/22 од 02.03.2022. године, у седници одржаној 22.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 762/22 од 02.03.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиље као неоснована и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1635/2021 од 07.12.2021. године, **ОДБИЈА** се захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1635/2021 од 07.12.2021.. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да јој за период од 01.09.2018. до 28.02.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 92.707,25 динара са законском затезном каматом од 25.11.2021. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 16.183,77 динара и на име регреса за коришћење годишњег одмора исплати износ од 70.385,29 динара са законском затезном каматом од 25.11.2021. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 12.188,97 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 762/22 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда и обавезана тужена да тужиљи, за период од 01.09.2018. до 28.02.2021. године, исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у износу од 92.707,25 динара са затезном каматом од 25.11.2021. године и обрачунатом затезном каматом у износу од 16.183,77 динара, а на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за исти период исплати

износ од 70.385,29 динара са затезном каматом од 25.11.2021. године и обрачунатом затезном каматом у износу од 12.188,97 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 77.124,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) - у даљем тексту: ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била у радном односу код тужене, на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате од 6,30. У спорном периоду од 01.09.2018. до 28.02.2021. године, тужена је тужиљи обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је основицу, коју објављује Влада Републике Србије, множила коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19, који се примењује од 18.06.2001. године), према ком закону се додаци за регрес и исхрану у току рада за запослене код тужене нису посебно обрачунавали и исплаћивали, јер су садржани у коефицијенту радног места. Пошто је тако добијена висина основне плате, у спорном периоду, била нижа од износа минималне зараде, тужена је тужиљи вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па јој је у спорном периоду, исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужиље није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђено да, на основу присуства на раду и најповољнијег критеријума у упоредним важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији, дневни износ топлог obroка је 250,00 динара бруто, а накнада трошкова регреса је $\frac{1}{2}$ минималне зараде на месечном нивоу. Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област.

Првостепени суд је, код напред утврђеног, одбио тужбени захтев тужиље за исплату предметних накнада у износима утврђеним вештачењем, са припадајућом каматом, јер је закључио да је тужена у целокупном спорном периоду приликом обрачуна и исплате плате тужиљи применила вредности, параметре и методологију обрачуна који су били прописани важећим законским и подзаконским одредбама и да тужена није повредила ниједан позитиван пропис који је уређивао област обрачуна и исплате плата запослених, нити је у том периоду примењивала одредбе општих прописа.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је обавезао тужену да тужилји исплати предметне накнаде, у висини утврђеној вештачењем. Закључено је да по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, који није *lex specialis* у односу на Закон о раду у делу минималне зараде јер то питање не регулише на другачији начин.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена пресуда донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017... 129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1). Уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина

трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужиља је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада према одредби члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20, чије важење је на основу Споразума продужено до 05.03.2022. године) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље. Тај основ не постоји ни у општем акту. Сагласно наведеном, тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је стога чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе члана 20. став 2. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права усвојио тужбени захтев, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену одлуку, тако што је одбио жалбу тужиље и потврдио првостепену пресуду. С обзиром да тужиља није успела у поступку по жалби, одбијен је њен захтев за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Следом изложеног, Врховни касациони суд је одлучио применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП као у ставу првом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП припадају у ревизији одређени трошкови тог поступка на име ангажовања јавног правобранилаштва, на основу одредбе члана 162. ЗПП, у износу од 18.000,00 динара, одмерени применом важеће Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године).

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић